

Hyvät ystävät!

Matka Hannun, Terhon ja Anteron mukana Karjalaan 1.-4.9.2017

Matkani Viaan ja Repolaan kulttuuriviisumilla valtakunnan rajalla oli vielä voimassa ja muutenkin ihan ok! Leppoisan rajatarkastuksen jälkeen pääsimme siis jatkamaan matkaamme kohti itää. Onneksi tutulta vaikutti vielä tie tuttujen ihmisten seurassa. Ja pian olimme Kostamuksessa karjalaisen kulttuurin keskellä - ruokapöydän äärellä Svetan kodissa. Sen jälkeen oli hoidettava pankki- ja muut pakolliset asiat. Seuraava kylä eli Lietmajärvi oli vielä paikoillaan ja kylässä tuttu Helmi ja jälleen murgina alkuliemineen ja "pyreineen". Eipä todellakaan tullut nälkä ainakaan menomatalla. - Ilmankos tulli oli sihtaillut eväitäni vähän tarkemmin ja kysynyt henkilölukua. Kuljettaja oli siitä hieman kiusaantunut, mutta onneksi auton henkilömäärä peitti "syntieni paljouden" eli ruokamäärä oli kohtuullinen neljälle. - Ja täytyihän meillä olla matkassa tuliaisikin, kun aikomus oli vierailla monessa paikassa. Myös vaihtelun vuoksi suomalaista leipää ja päälle pantavaa oli mukava välillä kaivaa kassin uumenista.

Lietmajärven jälkeen vuorossa oli Tiiksa ja sen kylän erityisasiat. Sukkelasti kuitenkin matkamme jatkui kuten aiemminkin. - Välillä pyyhälsimme Vianan moottoritietä ja välillä Karjalan töyssyisintä tienpätkää ja sitten taas Murmanskin pitkää valtatieä, kunnes tuttu maamerkki eli Kemijoen voimalaitos havahdutti meidät kääntymään oikealle kohti Kemin kaupunkia. Tutulta vielä kaikki vaikutti sielläkin. Terhon istuessa kyydissä ei voitu välttyä kulttuurianniltakaan. Ja hyvä niin, sillä minä olin kulttuuriviisumini kanssa mukana. Myös Hannun monista taksikokemuksista versoavat jutut olivat kuin hauskoja makupaloja pitkällä päivän matkalla. Niistä riittää muistelemista monen kilometrin verran täällä kotonakin. Anteron mietteitä en päässyt oikein kuulemaan ennen kuin oltiin perillä. Mutta täytyyhän peränpitäjänkin aina kyydissä olla. Anteron tehtävä oli vastuullinen. Samoin Hannunkin ajatukset olivat tarpeen meille kuulijoille paikassa, jossa minä kulttuurimatkalaisena sain olla näkymättömänä ja äänettömänä yhtiömiehenä kuin ruokakomeron hiiri. Mutta parempi niin, kuin hiiren tai peräti rotanloukkuun jäävänä raatona.

Sipulikattoisen kirkon rakentaminen Vianan Kemissä.

Gaisevan silta on paikoillaan, syksy nuotio lämmittää.

Kaunis uusi talo Kemijoen varrella.

Sunnuntaina 3.9. suoriuduimme sitten jatkamaan matkaamme toiseen suuntaan kuin kellonheiluri konsanaan. Yli sata kilometriä Kostamuksen tiehaarasta Repolaan. Matkalla koukkasimme vain nopeasti ystävämme tsaijupöydän äärellä. Ja täytyihän tietysti myös tarkastaa pihapiirin ankat ja muutama uusi kylykin. Ilta oli tulossa ja täytyi jatkaa matkaa ja meitä odotti taas uudestaan karjalainen vieraanvaraisuus. - Oli kalaa ja kartoskaa, kapusta- ja marjapirokkeja ja monenlaista muuta herkkua. Karjalankielikylvyn jälkeen yön lepo oli jo tarpeen, jotta aamulla voitiin suunnistaa kohti maanantaipäivän (4.9) seikkailuja.

Kiimavaaran tuttavat oli mukava käydä tervehtimässä, kun kerran reissun päällä oltiin. Mari siellä vanhan kylän laella oli hieman huostuneena eli laihtuneena vastassa. "Läkkä pirttiin, läkkä pirttiin" ja se kutsu tiesi varautumista tsaijun juontiin sata vuotiaan pirtin hämärässä. Tsaijuvesi laitettiin porisemaan alumiinipannuun, kuppiritilästä muutamat kuppiparit esille, piirakat ja petskit "tassiin" ja vielä tukku konvehtoja pöytään. Siinäpä juttu alkoi luistaa. Siinä pöydän ääressä oli myös mahdollisuus kuunnella Marin mietteitä. Ikä painaa hartioita ja vähän mieltäkin yksin ollessa vanhan kylän laella. Hyvää oli tsaiju, mutta silti oli lähdeittävä paluumatkalle. Tietysti Kiimavaarassa pysähdyimme ystäväperheessä, jossa osataan tehdä karjalaisia pärekoreja ja maittavaa murginaa. Ohjelmaan nekin asiat kuuluivat ja ystävien ystävyys hoiti meitä jokaista kokonaisvaltaisesti. - Pikainen oli matkamme Repolaan ja Kiimavaaraankin, mutta tyhjää parempi kuitenkin. Lyhytkin kohtaaminen jättää meihin matkalaisiin omat jälkensä. Ainakin itselläni heräsi ajatus, että haluaisin kohdata ne kylien vanhimmat tutut vielä "ajan kanssa" muutaman kerran. Saa nähdä toteutuuko tuo haaveeni, mutta sellainen toive jäi erityisesti Roosin ja Marin suhteen.

Kalastajat palaavat iltahämärissä Vienan mereltä, Kemijoen suulla.

Kotimatkamme sujui rattoisasti, vaikka tiet olivatkin melkein huonommassa kunnossa kuin reissulla, jolloin Hannun auton stubitsa särkyi ja Repolan kadut olivat liukkaita ja kuoppaisia vesihautoja. - Mutta onpahan vanhana mitä muistella. Nyt yritimme muistella paikkaa, jossa matkamme sai uuden käänteen eli sillan, jonka jälkeen mainittu Hannun auton särkyminen tapahtui. Joka tapauksessa Hannukin muisti tällä kertaa jättää kertomatta mehevimmät jutut, Repolan tiellä kiviä ja kantoja kierrellessään. No, mutta kun päästiin meille, niin Hannulla oli vielä kerrottavaa koko pöytäkunnalle. Joten kokonaisuudessaan matkasta jäi mukava ja makean kylläinen olo.

Syksyn toinen kulttuuriviisumilla toteutunut matka 15.-17.9.2017 Andrein mukana.

Matkani alkoi ani varhain perjantaiaamuna. Jo seitsemältä täytyi olla Kuhmossa. Kulttuuriviisumini tuo uusia näkökulmia tuttuihin matkoihini. Eväitä täytyi varata sopivasti. Tällä kertaa noin kahden ihmisen verran. Juomavesiä koko matkaksi. Vaatteita kulutuksen mukaisesti. Neuloja ja lankaakin mukana... Mitähän tästä matkasta tulee? No, kulttuuria ainakin täytyy löytää...

Joka tapauksessa mukava oli lähteä ystäviä tapaamaan ja muutakin tekemään. Saavuimme tulliin. Sama Karjalan musikka kuin maaliskuisella reissulla vilahti tullirakennuksesta ulos. Kohteliaasti tervehdimme ja varmasti muistimme keväälliset tunnelmat tullissa. Hyvin siis meni passin tarkastus, samoin auton tarkastus. Matkamme jatkui muutaman syvällisen huokauksen jälkeen. Koko ajan muistuttelin itselleni, että olen nyt kulttuurimatalla. Sen tiesi myös Andrei ja antoi kaiken varalta viisaat neuvonsa.

Matkalla pysähdyimme "rebina"-puiden kohdalla. Andreilla oli virkistysleirin teemana "Luomakunta kiittää Jumalaa". Rebina eli pihlaja on minullekin

tuttu puu. Ja sen marjat houkuttelevat näin syksyllä. Niistä voi tehdä terveellistä hilloa ja jopa askarrella yhtä ja toista.

Tiksan ystävät odottivat. Olin sopinut, että minä jäin Tiksaan yöksi. Jo vuodesta -92 asti tuttu Vera avasi datsansa oven ja niin meillä oli yön seutuna paljon aikaa puhua Tiksan elämästä ja historiasta ja monesta monesta muustakin asiasta. Sydäntä lämmittävää oli myös nähdä kuinka huolella Veran tytär hoiteli puolivuotiastaan. Välillä hän laittoi ruokaa, paistoi pullaa ja piirakkaa. Käväisipä vielä laittamassa ulkona mm. kukkapenkin talvikuntoon. Taitava nuori nainen!

Anna-äidin leipoma pullapiirakka puolivuotisen Simeon-pojan kunniaksi.

Andrei puolestaan jatkoi Tiksan leirin jälkeen matkaa Mujejärvelle. Siellä hän oli vetänyt vastaavan virkistysleirin yksin. Sitten paluureissulla hän noukki minut kyytiinsä ja matka kosteassa ilmassa alkoi kohti Kalevalaa. Ihmeesti intoa riitti minullakin lähteä pitkästä ajasta katsomaan Kalevalan maisemia ja ystäviä. Varalta oli mietitty, että Mobergin talokin pitäisi nähdä, myös Lönnrotin puu ja kaikenlainen muikin kulttuurianti, mutta ne jäivät vielä odottamaan jotain toista kertaa. No, tulipahan Leninan kadun varrella yövyttyä ja ystävät tavattua. Tämän kaiken ohessa uskaltauduin kokeilemaan kulttuuriviisumin käyttöoikeuksia. Ja kaikki lain puitteissa tapahtuneet toiminnat onnistuivat hyvin.

Jäi hyvä mieli ja samalla jalot ajatukset Kalevalan babuskoja kohtaan!

Paluumatkalle lähdimme sitten joskus iltapäivällä. Matka meni hieman joutuisammin kuin menomatalla. Ehdimme käväistä astiakaupassa, josta ostin pari posliinista voirasiaa ja kaksi teräksestä tehtyä pesuvatia eli ”taassia”. Taasaksikin sitä Itä-Suomessa ennen vanhaan sanottiin. Idän ja lännen kielimuurin rajoilla kun asutaan, taassi voi olla taasa. Monet muutkin itä-Suomen sanat kuten kylmää tarkoittava sana holotna tai russakka eli brussakka, torakka eli daraka jne. kuulostavat tutuilta sanoilta.

Muuten Leninin patsaskin tuli vahingossa nähdyksi. - Piilossa oli turisteilta jonkun kaupan edessä kuitenkin – Kostamuksen kaupunkiin tultaessa. En ole varma, näyttikö setä Ääniselle päin vai ruokkiko lintuja. Patsas seisoikin yhtä ylväänä kuin esim. Petroskoissa ja Leninin näköisenä. Nopean kauppareissun jälkeen pyörähdimme kohti rajaa. Oltiin jälleen tullissa ja matkalla kotiin. Rajojen ylitys kävi nopeasti ja kotoisesti.

Ps. Näistä kahdesta matkakertomuksesta puuttuu jokin oleellinen asia, mutta lukijasta riippuen sen voi itsekukin lisätä ajatuksissaan. Nyt olin viisumini mukaisesti kulttuurimatalla. Ymmärtänne tärkeiden asioiden puuttumiset näistä raporteista. Kiitollisuus kuitenkin täyttää mieleni sunnuntain aiheen mukaisesti. Hyvää syksyä, paljon ”rebinoita” ja Taivaan Isän siunausta kaikille lukijoille.

Teitäkin muistaen ja muistellen, Raili

